

MEDICIN
HISTORISKA museet

SJUKA BARN! *SMALL PATIENTS*

UTSTÄLLNINGSTEXTER
/EXHIBITION TEXTS

SJUKA BARN!

24 oktober 2025 - 16 oktober 2026

Utställningen är producerad av Medicinhistoriska museet i Göteborg 2025 i samarbete med Drottning Silvias barnsjukhus, Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Utställningstexter av Robert Wallsson
Producent och form Annika Engström
Konservator och översättning Anna Stow
Kommunikation med Drottning Silvias
barnsjukhus Viktoria Fimmerstad

Materialet är tillgängligt under [\(CC-BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)
[Medicinhistoriska museet i Göteborg](https://medicinhistoriska.museet.se/)
<https://medicinhistoriska.sahlgrenska.se/>

The exhibition is produced by the Medical History Museum in Gothenburg 2025 in collaboration with Drottning Silvias Children's Hospital at Sahlgrenska University Hospital.

Exhibition texts by Robert Wallsson
Producer and design Annika Engström
Conservator and translation Anna Stow
Communication Drottning Silvias Children's
Hospital Viktoria Fimmerstad

This material is available under [\(CC-BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)
Medical History Museum in Gothenburg
<https://medicinhistoriska.sahlgrenska.se/>

SJUKA BARN!

SMALL PATIENTS

Att ha ett sjukt barn, att vara ett sjukt barn eller att ta hand om ett sjukt barn kan betyda många olika saker. En ettåring och en 16-åring är helt olika varandra och har olika behov, men båda är barn.

Barnsjukhus är inriktade på alla barns behov utifrån sjukdom, behandling och var de är i livet. Men så har det inte alltid sett ut. Utställningen berättar om olyckor och sjukdomar, om synen på barn, barnkonventionen och barns rättigheter inom sjukvård.

Och om vikten av att få vara barn, även när man är sjuk.

Having an ill child, being an ill child, or caring for an ill child can mean many different things. A one-year-old and a sixteen-year-old are completely different from each other and have different needs, but both are children.

Children's hospitals are focused on the needs of all children based on their illness, treatment, and stage in life. But it hasn't always been this way. This exhibition tells the story of accidents and illnesses, perceptions of children, the Convention on the Rights of the Child, and children's rights in healthcare.

And the importance of being allowed to be a child, even when you are ill.

Göteborgs barnsjukhus 1920-tal. Medicinhistoriska museet
Gothenburg Children's Hospital 1920s. Medical History Museum

DE FÖRSTA BARN- SJUKHUSEN

THE FIRST CHILDREN'S HOSPITALS

De första barnsjukhusen byggdes i mitten av 1800-talet. Miljön var hemlik och mammorna stannade på sjukhuset och deltog i barnens vård.

Göteborgs barnsjukhus öppnade 1859 efter en donation från paret Carnegie som hade förlorat sin åttaårige son David Douglas i en sjukdom.

I slutet av 1800-talet ändrades sjukhusvården. Föräldrar fick inte längre vara med sina barn på sjukhuset och barnen skulle vårdas med renlighet och strikta rutiner.

The first children's hospitals were built in the mid-19th century. The environment was homelike, and mothers stayed at the hospital and participated in their children's care.

Göteborg Children's Hospital opened in 1859 following a donation from the Carnegies, a couple who had lost their eight-year-old son David Douglas to illness.

At the end of the 19th century, hospital care changed. Parents were no longer allowed to stay with their children in the hospital, and the children were to be cared for with cleanliness and strict routines.

Göteborgs barnsjukhus 1920-tal. Foto: Oscar Bernander Bengtsson. Medicinhistoriska museet
Gothenburg Children's Hospital 1920s. Photo: Oscar Bernander Bengtsson. Medical History Museum

FÖR BARNETS BÄSTA

BEST INTERESTS OF THE CHILD

För många barn var det en skräckupplevelse att vara på sjukhus utan sina föräldrar. Samtidigt som de led av sin sjukdom, genomgick de undersökningar och behandlingar och togs om hand av främmande människor.

Den strikta, sterila miljön på sjukhuset var inte heller bra för barnen. Barn i två- till treårsåldern kunde bli deprimerade, stumma eller förlora sin förmåga att sitta och stå. Att ligga på sjukhus i veckor eller månader var vanligt vid fler sjukdomar än idag.

Idag är det bara de allra sjukaste barnen som läggs in på sjukhus i samband med vård och behandling. När barn är på sjukhus läggs ett stort arbete på att sjukhustiden skall vara så bra så möjligt ur barnets perspektiv.

For many children, being in the hospital without their parents was terrifying. While suffering from their illness, undergoing examinations and treatments, they were cared for by strangers.

The strict, sterile environment of the hospital was also not good for the children. Children aged two to three could become depressed, mute, or lose their ability to sit and stand. Staying in the hospital for weeks or months was common for more diseases than today.

Today, only the very sickest children are admitted to the hospital for care and treatment. When children are in the hospital, great effort is put into making the hospital stay as good as possible from the child's perspective.

Patient på Göteborg barnsjukhus 1930-tal. Medicinhistoriska museet
Patient at Gothenburg Children's Hospital 1930s. Medical History Museum

INTE SKILJAS ÅT

1959 presenterades en rapport av den brittiska Platt-kommittén som handlade om hur barn borde tas om hand på sjukhus.

Den menade att föräldrar och barn inte borde skiljas från varandra utan tas in på sjukhuset tillsammans, att fria besök borde tillåtas och att barn bara borde läggas in på sjukhus när det verkligen behövdes.

Rapporten blev en vändpunkt för hur barn behandlades på sjukhus, även om många förändringar tog tid. I Sverige blev det vanligt att föräldrar stannade med sina barn på sjukhusen under 1970-talet.

KEEPING FAMILIES TOGETHER

In 1959, the report *Welfare of Sick Children in Hospital* was presented by the British Platt Committee.

It argued that parents and children should not be separated but admitted to the hospital together, that unrestricted visits should be allowed, and that children should only be hospitalised when absolutely necessary.

The report marked a turning point in how children were treated in hospitals, although many changes took time. In Sweden, it became common for parents to stay with their children in hospitals during the 1970s.

Barnklinikerna Östra sjukhuset 1990-tal. Foto: Anna Karin Larsson. Medicinhistoriska museet
The children's clinics at Östra Hospital in the 1990s. Photo: Anna Karin Larsson. Medical History Museum

RÄTT TILL HÄLSA

Under 1800-talet sjönk dödligheten bland barn i Sverige. Anledningarna var bättre mat, rent vatten, sanitära förbättringar och en utbyggd sjukvård.

Trots att FN:s barnkonvention slår fast att alla barn har rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till sjukvård, dör många barn i fattiga länder av infektionssjukdomar. Spädbarnsdödlighet är ett vanligt sätt att mäta ett lands hälsoläge.

Idag är olyckor den vanligaste dödsorsaken bland barn i Sverige. Det är också den vanligaste orsaken till att barn hamnar på sjukhus, tillsammans med förgiftningar.

Även om spädbarnsdödligheten är låg i Sverige, är infektioner och medfödda sjukdomar en vanlig dödsorsak bland de allra minsta. Bland äldre barn är olyckor, cancer och självmord de vanligaste dödsorsakerna.

THE RIGHT TO HEALTH

During the 19th century, child mortality in Sweden decreased. The reasons were better food, clean water, sanitary improvements, and an expanded healthcare system.

The UN Convention on the Rights of the Child states that all children have a right to the best possible health and access to healthcare, but many young children still die from infectious diseases in poor countries, and infant mortality is a common way to measure a country's health status.

Today in Sweden, accidents are the leading cause of death among children. Accidents are also the most common reason for children being hospitalized, along with poisonings.

Although infant mortality is currently low in Sweden, congenital diseases in conjunction with infections are a common cause of death among the very youngest. Among older children, accidents, cancer and suicide are the most common causes of death.

Mjölkkök på Göteborgs barnsjukhus 1930-tal. Medicinhistoriska museet
Milk kitchen at Gothenburg Children's Hospital, 1930s. Medical History Museum

BARNAKUTEN

THE CHILDREN'S EMERGENCY DEPARTMENT

Det var trångt på medicinmottagningen på Göteborgs barnsjukhus under 1960-talet. I korridoren väntade friska barn som skulle på återbesök tillsammans med olycksfall och barn med akuta infektioner. Det fanns inte alltid utrymme att låta föräldrar vara kvar hos sina barn.

När man kommer till barnakuten idag, börjar man med att anmäla sig och får en snabb bedömning. De sjukaste får hjälp först. För att det inte ska bli för trångt får bara en vuxen följa med barnet.

Varje år besöker ungefär 60 000 sjuka barn barnakuten vid Drottning Silvias barnsjukhus i Göteborg.

It was crowded at the medical clinic at Gothenburg Children's Hospital during the 1960s. In the corridor, both healthy children coming for follow-up visits and emergency cases with infections were waiting. There was not always room for parents to stay with their children.

When you arrive at the children's emergency department today, you start by registering and receiving a quick assessment. The sickest children are helped first. To avoid overcrowding, only one adult is allowed to accompany the child.

Each year, approximately 60,000 sick children visit the children's emergency department at Queen Silvia's Children's Hospital in Gothenburg.

Medicinmottagningen på Göteborgs barnsjukhus 1960-tal. Medicinhistoriska museet.
The medical clinic at Gothenburg Children's Hospital, 1960s. Medical History Museum

TIDSLINJE

TIMELINE

1753 - Nils Rosén von Rosenstein börjar publicera artiklar i Kungliga Vetenskapsakademins almanacka om barnsjukdomar.

1800 - Spädbarnsdödlighet i Sverige: 280 promille.

1850 - Spädbarnsdödlighet i Sverige: 146 promille.

1859 - Göteborgs barnsjukhus öppnar på Östra Hamngatan 9 under ledning av läkaren Gustav Billström. Det är Sveriges andra barnsjukhus (det första var Kronprinsessan Lovisas Vårdanstalt för sjuka barn i Stockholm som öppnar 1855).

1866 - Göteborgs barnsjukhus flyttar från den provisoriska inrättningen på Östra Hamngatan till ett nybyggt hus på Södra Allégatan.

1900 - Spädbarnsdödlighet i Sverige: 99 promille

1900 - Fotografen Oscar Bernander Bengtsson tar bilder på Göteborgs barnsjukhus.

1903 - Föreningen Mjölkdroppen, en föregångare till BVC, öppnar sin verksamhet i Göteborg.

1907 - Förstamajblommans riksförbund grundas i Göteborg. Majblommorna till stöd för tuberkulos-sjuka börjar säljas samma år.

1909 - Ett nytt barnsjukhus byggs i Änggården. När det invigs finns 150 sängplatser. 1919 görs en tillbyggnad som ökar antalet platser till 240.

1914 - Första världskriget bryter ut.

1917 - Hungerkravaller utbryter i Göteborg.

1920 - Spädbarnsdödlighet i Sverige: 63 promille

1916 - Stadsläkaren Henry Allard arrangerar badresor för fattiga barn i Göteborg. Resorna pågår fram till 1965.

1753 – Nils Rosén von Rosenstein begins publishing articles in the Royal Swedish Academy of Sciences' almanac about childhood diseases.

1800 – Infant mortality in Sweden: 280 per 1000 live births.

1850 – Infant mortality in Sweden: 146 per 1000 live births.

1859 – Gothenburg Children's Hospital opens at Östra Hamngatan 9 under the leadership of physician Gustav Billström. It is Sweden's second children's hospital (the first was Crown Princess Lovisa's Institution for Sick Children in Stockholm, opened in 1855).

1866 – Gothenburg Children's Hospital moves from the temporary facility on Östra Hamngatan to a new building on Södra Allégatan.

1900 – Infant mortality in Sweden: 99 per 1000 live births.

1900 – Photographer Oscar Bernander Bengtsson takes pictures of Gothenburg Children's Hospital.

1903 – Föreningen Mjölkdroppen (Milk Drop Association), a precursor to child health centres (BVC), begins operations in Gothenburg.

1907 – The National Mayflower Association is founded in Gothenburg. Sale of mayflower badges to support tuberculosis patients begins the same year.

1909 – A new children's hospital is built in Änggården. When opened, it has 150 beds. In 1919, an extension increases the number of beds to 240.

1914 – World War I breaks out.

1917 – Hunger riots erupt in Gothenburg.

1920 – Infant mortality in Sweden: 63 per 1000 live births.

1916 – City physician Henry Allard organizes bathing trips for poor children in Gothenburg. These trips continue until 1965.

1921 - Aina Rietz anställs som dispensärsjuksköterska i Göteborg hennes arbetsuppgifter motsvarar snart en sjukhuskurator. Från 1938 arbetar hon enbart som kurator.

1926 - Överläkaren vid Göteborgs barnsjukhus, Arvid Wallgren, startar Göteborgs första barnavårdscentral (bvc) vid barnsjukhuset.

1933 - Under sommaren görs över 60 000 badresor i doktor Allards regi. På årets rekorddag reser 5250 barn till badet i Askim.

1940 - Spädbarnsdödlighet i Sverige: 39 promille

1953 - En stor polioepidemi bryter ut i Göteborg.

1959 - Den brittiska Platt-kommittén presenterar en rapport om hur barn ska behandlas på sjukhus. Rapporten blir en vändpunkt för hur barn behandlas inom sjukvården.

1965 - Spädbarnsdödlighet i Sverige: 13 promille

1970-tal - Föräldrar tillåts i högre grad att vara med sina barn på sjukhus.

1973 - Barnsjukhuset flyttas till det nybyggda Östra sjukhuset. Under åren 1968–1970 görs stora upprustningar och förbättringar av det gamla barnsjukhuset innan verksamheten flyttar till Östra sjukhuset under namnet barnklinikerna.

1980 - Spädbarnsdödlighet i Sverige år: 7 promille

1994 - Clownklinikens verksamhet startar med ett sjukhusbesök på Östra sjukhusets barncancerklinik.

1995 - Spädbarnsdödlighet i Sverige: 4 promille

1999 - En brand utbryter på ett diskotek i Backa på Hisingen. 63 personer omkommer och 214 skadas. De flesta är barn och ungdomar.

1999 - Barnklinikerna vid Östra sjukhuset byter namn till Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus. Drottningen medverkar vid invigningen och ger sjukhuset sitt namn.

1921 – Aina Rietz is hired as a dispensary nurse in Gothenburg. Her duties soon resemble those of a hospital counsellor. From 1938, she works solely as a counsellor.

1926 – Chief physician at Gothenburg Children’s Hospital, Arvid Wallgren, starts Gothenburg’s first child health centre (BVC) at the hospital.

1933 – During the summer, over 60,000 bathing trips are made under Dr. Allard’s direction. On the record day of the year, 5,250 children travel to the beach in Askim.

1940 – Infant mortality in Sweden: 3 per 1000 live births.

1953 – A major polio epidemic breaks out in Gothenburg.

1959 – The British Platt Committee presents a report on how children should be treated in hospitals. The report becomes a turning point in paediatric healthcare.

1965 – Infant mortality in Sweden: 13/ 1000 live births.

1970s – Parents are increasingly allowed to stay with their children in hospitals.

1973 – The children’s hospital is moved to the newly built Östra Hospital. Between 1968–1970, major renovations and improvements are made to the old children’s hospital ahead of the move to Östra Hospital under the name “Children’s Clinics.”

1980 – Infant mortality in Sweden: 7 per 1000 live births.

1994 – The Clown Clinic begins its activities with a hospital visit to Östra Hospital’s pediatric cancer clinic.

1995 – Infant mortality in Sweden: 4 per 1000 live births.

1999 – A fire breaks out at a nightclub in Backa on Hisingen. 63 people die and 214 are injured. Most are children and young people.

1999 – The Children’s Clinics at Östra Hospital are renamed Queen Silvia Children and Youth Hospital. The Queen participates in the inauguration and gives the hospital its name.

2004 – A powerful tsunami hits the area around the Indian Ocean, killing around 225,000 people. 565 Swedes die, many of them children.

2004 - En kraftig tsunami drabbar området kring Indiska oceanen med omkring 225 000 döda. 565 svenskar omkommer varav många är barn.

2007 - Europaparlamentets barnmedicinförordning nr 1901/2006 träder i kraft 2007. Syftet är att förbättra tillgången på läkemedel godkända för barn.

2015 - Patientlagen börjar gälla. Lagen ska stärka och tydliggöra patientens ställning i vården och främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet.

2015 - Prövningsenhet barn på Drottning Silvias barnsjukhus blir Sveriges första kliniska prövningsenhet som inriktar sig mot alla barnspecialiteter.

2018 - Sveriges riksdag röstar för att FN:s barnkonvention ska bli svensk lag.

2020 - FN:s barnkonvention blir svensk lag.

2020 - Covid-19- pandemin drabbar Sverige.

2023 - Spädbarnsdödlighet i Sverige: 2 promille

2025 - Drottning Silvias barnsjukhus vinner Champion Award vid European Healthcare Design Awards för den mest framstående vårdmiljön i världen.

2007 – The European Parliament’s Paediatric Medicine Regulation No. 1901/2006 comes into force. Its aim is to improve access to medicines approved for children.

2015 – The Patient Act comes into effect. The law aims to strengthen and clarify the patient’s position in health-care and promote integrity, autonomy, and participation.

2015 – The Paediatric Trial Unit at Queen Silvia Children’s Hospital becomes Sweden’s first clinical trial unit focused on all paediatric specialties.

2018 – The Swedish Parliament votes to make the UN Convention on the Rights of the Child Swedish law.

2020 – The UN Convention on the Rights of the Child becomes Swedish law.

2020 – The COVID-19 pandemic hits Sweden.

2023 – Infant mortality in Sweden: 2 per 1000 live births.

2025 – Queen Silvia Children’s Hospital wins the Champion Award at the European Healthcare Design Awards for the most outstanding healthcare environment in the world.

TUBERKULOS- SYSTER OCH KURATOR

I början av 1900-talet arbetade tuberkulos-sjuksköterskor med familjer som drabbats av tuberkulos. En del av arbetet var att samordna vård och stöd till familjen. Idag arbetar barnsjukhusens kuratorer och psykologer med både medicinska och sociala problem. Psykologer arbetar med problem kopplade till sjukdomen medan kuratorer stöttar och stärker barnet och deras familj ur flera olika perspektiv.

Aina Rietz (1885–1947) föddes i Göteborg och utbildade sig till sjuksköterska på Sophiahemmet i Stockholm.

År 1921 anställdes hon som tuberkulossjuksköterska på Dispensären i Göteborg men knöts snart till Göteborgs barnsjukhus.

Aina Rietz engagerade sig starkt i sociala frågor. På Göteborgs barnsjukhus arbetade hon tidigt med frågor som senare skulle bli sjukhuskuratorns uppgifter. Från 1938 och fram till sin pension 1942 arbetade hon bara som sjukhuskurator. Hon var politiskt aktiv och föreläste om både politik och sina yrkeserfarenheter. I museets samlingar finns foton, föreläsningar och föremål från hennes yrkesliv.

TUBERCULOSIS NURSE AND SOCIAL WORKER

In the early 1900s, tuberculosis nurses worked with families affected by the disease. Part of their work was to coordinate care and support for the family. Today, hospital counselors and psychologists at children's hospitals deal with both medical and social issues. Psychologists address problems related to the illness, while counselors support and empower the child and their family in various situations.

Aina Rietz (1885–1947) was born in Gothenburg and trained as a nurse at Sophiahemmet in Stockholm.

In 1921, she was employed as a tuberculosis nurse at the Dispensary in Gothenburg and soon became associated with Gothenburg Children's Hospital.

Aina Rietz had a great interest in social work. From the start of her time at Gothenburg Children's Hospital, she worked with issues that would later become the responsibilities of healthcare counsellors. From 1938 until her retirement in 1942, she worked solely as a healthcare counsellor. She was politically active and lectured on both politics and her professional experiences.

The museum's collections include photos, lectures, and objects from her professional life.

Aina Rietz 1940-tal. Medicinhistoriska museet.
Aina Rietz 1940s. Medical History Museum

Göteborgs barnsjukhus 1920-tal. Medicinhistoriska museet. Foto: Oscar Bernander Bengtsson.
Gothenburg Children's Hospital 1920s. Medical History Museum

”Det säger sig själv, att det är lämpligare att ha barnen för sig, ty frånsatt det att barnen ofta störa de äldre sjuka, så ha de mkt roligare att vara ihop på ett barnsanatorium, där hela dagordningen är avsedd för dem. Även finns det skolgång anordnad på barnsanatorier för de barn som orka delta i undervisningen.”

Ur föreläsningen *Dispensärverksamhet bland barn.* (1927)

”It goes without saying that it is more appropriate to keep children separate, as children often disturb the older patients, and they have much more fun being together in a children’s sanatorium, where the entire schedule is designed for them. There is also schooling arranged at children’s sanatoriums for those children who are able to participate in the lessons.”

From the lecture *Dispensary Activities Among Children.* (1927)

DOKTOR ALLARDS BADBARN

Henrik Allard (1868–1941) var läkare i Göteborg. Han arbetade framför allt med tuberkulos, den stora sjukdomen i Sverige i början av 1900-talet.

Han var övertygad om att sjukdomen borde bekämpas med förebyggande åtgärder. Han är mest känd för att ha ordnat badresor för barn i Göteborg under sommaren. Resorna skulle motverka tuberkulos genom att barnen fick lämna de trånga, ohygieniska hemmen för sol, frisk luft och salta bad.

Resorna påbörjades 1917. Först med särskilt kläna barn men snart kunde alla barn upp till 14 år åka gratis med tåg ut till badplatsen i Askim där de även kunde lära sig simma. Under 1930-talet åkte i snitt 1500 barn per dag med på resorna. Under en rekorddag 1933 kördes 5250 barn ut till badet och hem igen. Tågresorna pågick fram tills Säröbanan lades ned 1965.

DOKTOR ALLARDS DAY-TRIPPERS

Henrik Allard (1868–1941) was a doctor in Gothenburg. He primarily worked with tuberculosis, the major disease in Sweden in the early 1900s.

He was convinced that the disease should be fought with preventive measures. He is best known for organizing bathing trips for children in Gothenburg during the summer. The trips were intended to combat tuberculosis by getting children out of their cramped, unhygienic homes for sun, fresh air, and salty baths.

The trips began in 1917, initially with weaker children, but soon all children up to the age of 14 could travel for free by train to the bathing spot in Askim, where they could also learn to swim. During the 1930s, an average of 1,500 children per day participated in the trips. On a record day in 1933, 5,250 children were transported to the coast and back. The train trips continued until the Särö Line was closed in 1965.

Porträtt av Doktor Henrik Allard och Dr. Allard med badbarn på Säröbanans tågstation 1930-tal.
Portrait of Dr. Henrik Allard and Dr. Allard with day-trippers at the Säröbanan train station in the 1930s,

Badtåget vid Säröbanans stationshus vid Karlsroplatsen, Göteborg 1923 Järnvägsmuseet.
The day-trip train at the Säröbanan station at Karlsroplatsen, Gothenburg 1923. The Railway Museum.

Foton från artikeln "Sol och saltvatten åt storstadsbarn" i Riksföreningen för Gymnastikens årsbok 1934.
Photos from the article "Sun and salt water for city children" in the Swedish Association of Gymnastics' Yearbook 1934.

DEN GÅTFULLE SJUKHUS- FOTOGRAFEN

Oscar Bernander Bengtsson föddes i Landvetter 1888 och dog i början av 1970-talet. Han utbildade sig till fotograf och blev efter en sjukhusvistelse på grund av tuberkulos sjukhusets inofficiella fotograf. Han tog en stor mängd fotografier på barnsjukhuset och andra sjukhus i Göteborg under tidigt 1900-tal.

Under 1930-talet kom hans tuberkulos tillbaka och han blev tvungen att sluta att fotografera på sjukhusen. Längre var de enda spåren av honom de cirka 300 fotografier som finns i Medicinhistoriska museets samlingar.

1979 gick museet ut i Göteborgs-Posten med en efterlysning av information om den mystiska fotografen. Släktingar till Bernander Bengtsson hörde av sig med några uppgifter om honom, men mycket om hans liv, yrke och koppling till sjukvården är fortfarande höljt i dunkel.

THE ENIGMATIC HOSPITAL PHOTOGRAPHER

Oscar Bernander Bengtsson was born in Landvetter in 1888 and passed away in the early 1970s. He trained as a photographer and, following a hospital stay due to tuberculosis, became the hospital's unofficial photographer. He took a large number of photographs at the children's hospital and other hospitals in Gothenburg during the early 20th century.

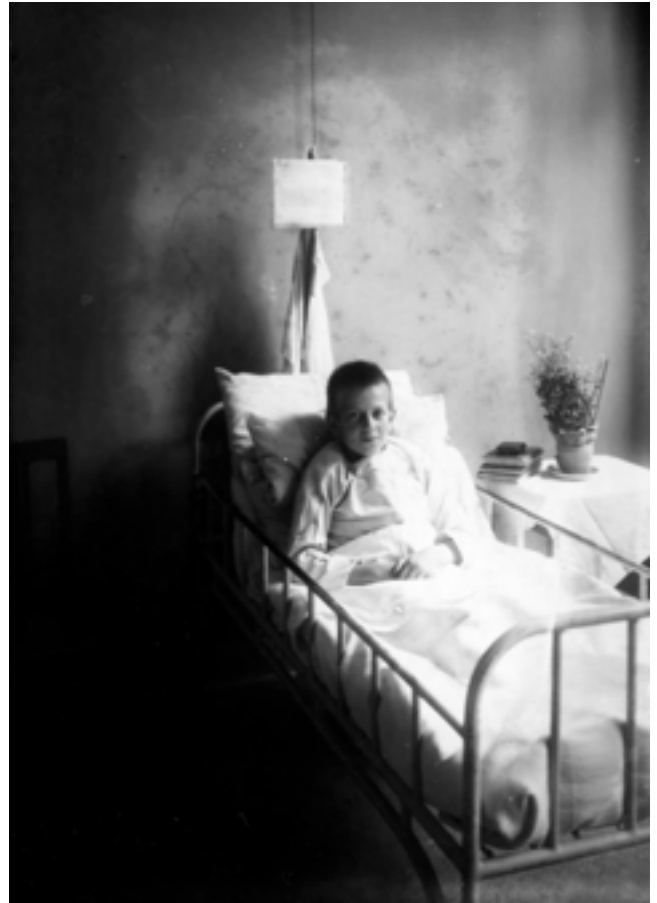
In the 1930s, his tuberculosis returned, and he had to stop photographing in the hospitals. For a long time, the only traces of him were the approximately 300 photographs held in the collections of the Medical History Museum.

In 1979, the museum issued an appeal for information about the mysterious photographer in the Göteborgs-Posten. Relatives of Bernander Bengtsson responded and provided some information about him, but much about his life, profession, and connection to healthcare remains shrouded in mystery.

Från Göteborgs
barnsjukhus 1920-tal.
Medicinhistoriska museet

*From Gothenburg Children's
Hospital 1920s.
Medical History Museum*

Porträtt av Oscar Bernander Bengtsson 1920-tal. Foton från Göteborgs barnsjukhus 1920-tal.
Foto: Oscar Bernander Bengtsson. Medicinhistoriska museet.
Portrait of Oscar Bernander Bengtsson 1920s. From Gothenburg Children's Hospital 1920s.
Photo: Oscar Bernander Bengtsson. Medical History Museum

FÖREMÅL 1

OBJECTS 1

Läkemedelsprövning barn

Få läkemedel för barn är studerade på barn. De flesta är prövade på vuxna. EU:s barnförordning från 2007 ska förbättra tillgången till barnläkemedel. År 2015 startade Prövningsenhet Barn på Drottning Silvias barnsjukhus som Sveriges första kliniska prövningsenhet för alla barnspecialiteter.

Clinical Trials for Children

Few medicines for children have been studied on children. Most have been tested on adults. The EU's Paediatric Regulation from 2007 aims to improve access to paediatric medicines. In 2015, the Children's Clinical Trials Unit at Drottning Silvia's Children's Hospital was established as Sweden's first clinical trials unit for all paediatric specialties.

1. Röda lejonet och solen

1933 åkte Aina Rietz med en grupp läkare och sjuksköterskor till Teheran för att utbilda den persiska armén i sjukvård. Broschen användes av sjuksköterskorna i gruppen. Röda lejonet och solen är ett officiellt emblem för Röda Korset, men används inte efter den iranska revolutionen 1979.

2. Borsyresalva, antiseptisk salva, 1900-tal. Magnecyl, värktabletter, tidigt 1900-tal.

3. Insamlingsbössa – ”för barnens nytta och nöje”

De tidiga sjukhusen grundades med donationer och var länge beroende av gåvor. Det kunde vara stora donationer eller mindre gåvor via insamlingsbössor. Pengarna kunde gå till verksamheten i stort eller till något särskilt som ”barnens nytta och nöje”.

4. Föreläsningsmanus

Aina Rietz föreläsningsmanus om förgiftningar i hemmet, 1920-tal.

5. Läkemedelsvåg från Göteborgs barnsjukhus, tidigt 1900-tal

6. Underrättelser om barns sjukdomar och deras botemedel (1764)

Nils Rosén von Rosenstein (1706–1773) var den första läkaren som på allvar intresserade sig för barns sjukdomar. Hans lärobok översattes till flera språk och innehåller allt från amning till smittkoppor, mask och skabb.

1. The Red Lion and Sun

In 1933, Aina Rietz travelled with a group of doctors and nurses to Tehran to train the Persian army in medical care. The brooch was worn by the nurses in the group. The Red Lion and Sun is an official emblem of the Red Cross but has not been used since the Iranian revolution in 1979.

2. Boric Acid Ointment, antiseptic ointment, 20th century. Magnecyl, early 1900s, pain relief tablets

3. Collection Box – "for the Benefit and Enjoyment of Children"

The early hospitals were founded with donations and were long dependent on gifts. These could be large donations or smaller contributions via collection boxes. The money could go towards the general operations or specific purposes such as "the benefit and enjoyment of children."

4. Lecture Manuscript

Aina Rietz's lecture manuscript on household poisonings, 1920s.

5. Pharmaceutical Scale from Gothenburg Children's Hospital, Early 20th Century

6. Information on Children's Diseases and Their Remedies (1764)

Nils Rosén von Rosenstein (1706–1773) was the first physician to seriously focus on children's diseases. His textbook was translated into several languages and covers everything from breastfeeding to smallpox, worms, and scabies.

FÖREMÅL 2

OBJECTS 2

1. Ställning för höftledsluxation

Höftledsluxation eller dysplasi måste behandlas tidigt för att inte förvärras. Rutinundersökning av nyföddas höftleder påbörjades under 1950-talet. Träställningen användes på Göteborgs barnsjukhus under tidigt 1900-tal.

1. Frame for Hip Dislocation

Hip dislocation or dysplasia must be treated early to prevent worsening. Routine examination of newborns' hip joints began in the 1950s. The wooden frame was used at Gothenburg Children's Hospital in the early 20th century.

2. Gustavs karaff

1896 vårdades 14-åriga Gustav på Sahlgrenska sjukhuset efter en olycka på skolgården. Han fick en ryggskada och senare tuberkulos i foten, vilket ledde till amputation av först foten och sedan hela benet. Översköterskan Emma Klingberg gav honom en egen vattenkaraff som han kunde ha för sig själv på bordet vid sängen. Vid 15 års ålder avled han. Hans syster skänkte karaffen till museet 1953.

3. Myntfångare och svalgstötare

Instrument för behandling av barn som fått ett mynt eller annat föremål i matstrupen. Läkaren kunde trycka ned föremålet eller försökte fiska upp det med myntfångaren. 1920-tal.

4. Patientkläder

Patientkläder från Göteborg barnsjukhus. Tidigt 1900-tal.

5. Runes våg

När Rune var 17 år togs han in på Sahlgrenska sjukhuset. "Jag fick sockersjuka (diabetes) 1938 när jag var 17 år och det här var min första kontakt med sjukvården. Jag var yngst och blev väl omhändertagen av både personal och av övriga patienter."

Vid utskrivningen fick Rune en dietlista som innehöll 100 gram bröd, 150 gram potatis, 100 gram kött eller 200 gram fisk. 1 äpple eller 1 apelsin per dag. Han kunde äta grönsaker som växte ovan jord samt 2 mått vispgrädde och 2 ägg per dag.

"En frukost kunde bestå av ett fjärdeles kokt vitkålshuvud, 2 skivor vitt bröd samt ett par skivivor fett fläsk. De två äggen gjorde man oftast om-elett av tillsammans med något av vispgrädden. Min far som var änkemän köpte en brevvåg som han vägde maten på för jag skulle få den rätta mängden."

2. Carafe

In 1896, 14-year-old Gustav was treated at Sahlgrenska Hospital after a schoolyard accident. He sustained a back injury and later developed tuberculosis in his foot, which led to the amputation of first his foot and then his entire leg. Head nurse Emma Klingberg gave him his own water carafe to keep on the table beside his bed. At the age of 15, he passed away. His sister donated the carafe to the museum in 1953.

3. Probang

Instrument for treating children who have swallowed a coin or other object. The doctor could push down the object or try to fish it out with the coin catcher. 1920s.

4. Patient Clothing

Patient clothing from Gothenburg Children's Hospital. Early 20th century.

5. Rune's Scales

When Rune was 17, he was admitted to Sahlgrenska Hospital. "I got diabetes in 1938 when I was 17, and this was my first contact with healthcare. I was the youngest and was well cared for by both the staff and the other patients."

Upon discharge, Rune was recommended a diet that included 100 grams of bread, 150 grams of potatoes, 100 grams of meat or 200 grams of fish, and one apple or one orange per day. He could eat vegetables that grew above ground, two measures of whipped cream and two eggs daily.

"A breakfast could consist of a quarter of a boiled cabbage head, two slices of white bread, and a couple of slices of fatty pork. The two eggs were usually made into an omelette with some of the whipped cream. My father, who was a widower, bought a postal scale to weigh the food so I would get the correct amount."

FÖREMÅL 3

OBJECTS 3

1. Eterflaska Narkosmedel, 1900-tal
2. Etermasker i barnstorlek
- Stålställning med nät för narkos. Masken täckte näsa och mun och droppades med eter under operationen.
3. Remmar till tonsillstol
- 4 - 5. Tonsillinstrument
6. Gipssax
7. Gipssax för att klippa av gipsförband. 1900-tal.

1. Ether Bottle Anaesthetic, 20th century
2. Ether Masks in Child Size
Steel frame with a net for anaesthesia. The mask covered the nose and mouth and ether was dropped onto it during the operation.
3. Restraining straps
- 4-5. Tonsil Instrument
6. Plaster Shears
7. Plaster shears for cutting plaster casts. 20th century.

TONSILLINSTRUMENT

Fram till 1950-talet var det vanligt att ta bort halsmandlar med en giljotin. Barnet satt på en stol under ingreppet, som var snabbt och utfördes under eterrus. Efteråt kunde barnet åka hem när illamående och blödning avtagit. Idag görs ingreppet i en operationsal under narkos.

1972 - ANNIKA

Tog bort mandlar (tonsiller) som 13-åring. Frölunda sjukhus. Man spände fast mig på en brits och jag blev fullständigt panikslagen. Ingen anhörig fick följa med. De fick ta loss alla remmar och söva mig på mask. Sedan fick de börja om med allt som skulle göras. Detta var 1972 och jag upplevde att personalen lyssnade på mig.

1963 - ANDERS

När sen eterdropparna kom var det kaos i mig, jag höll andan och kämpade, men jag kom inte loss och till slut var jag tvungen att andas, jag drog in eterblandad luft i mina lungor, huvudet ville explodera. För mitt inre såg jag stora tjutande orangefärgade ormar eller kanske mer som kinesiska drakar, vilka snurrade runt, runt, ständigt ylande. Jag kan utan ansträngning ännu idag, mer än sextio år senare, se dem framför mig, och förnimma paniken.

TONSIL INSTRUMENT

Until the 1950s, it was common to remove tonsils using a guillotine.

The child would sit on a chair during the procedure, which was quick and performed under mild sedation with ether. Afterwards, the child could go home once the nausea and bleeding had subsided. Today, the procedure is done in an operating room under general anaesthesia.

1972 - ANNIKA

Had my tonsils removed at the age of 13. Frölunda Hospital. They strapped me to a stretcher, and I was overwhelmed with panic.

No family member was allowed to accompany me. They had to remove all the straps and anaesthetise me with a mask. Then they had to start over with everything they needed to do. This was in 1972, and I felt that the staff listened to me.

1963 - ANDERS

When the ether drops came, there was chaos inside me. I held my breath and struggled, but I couldn't get free, and eventually, I had to breathe. I inhaled the ether-mixed air into my lungs, and my head felt like it was going to explode. In my mind, I saw large howling orange snakes or perhaps more like Chinese dragons, swirling around and around, constantly howling. Even today, more than sixty years later, I can picture them before me, and sense the panic.

DONATIONSTAVLOR GÖTEBORGS BARNSJUKHUS

Under 1800-talet var det vanligt med privata donationer till sjukvården. De här donationstavlorna berättar att pengar till en vårdplats skänkts till sjukhuset.

DONATION PLAQUES, GOTHENBURG CHILDREN'S HOSPITAL

In the 19th century, private donations to healthcare were common. These donation plaques indicate that money was donated to the hospital to cover the cost of a patient

Lille Magnus Sjuksäng Skänkt af Grosshandlaren Morris Jacobson den 2 septbr. 1867.

Little Magnus's Hospital bed. Donated by wholesaler Morris Jacobson on September 2, 1867.

Lilla Elise's Sjuksäng Skänkt af Grosshandlaren Morris Jacobson den 2 septbr. 1867.

Little Elise's Hospital bed. Donated by wholesaler Morris Jacobson on September 2, 1867.

Gustaf Ekman's Sjuksäng
Gustaf Ekman's Hospital bed

EVERTS TUBERKULOS KORSETT

När Evert Carlsson var tio år fick han tuberkulos i skelett, lungor och njurar. Korsetten användes för att stötta kroppen under sjukdomen och förhindra att den deformerades. Tack vare antibiotikabehandling med Streptomycin överlevde han och friskförklarades 1956 vid 25 års ålder.

EVERT'S TUBERCULOSIS CORSET

When Evert Carlsson was ten years old, he contracted tuberculosis in his bones, lungs, and kidneys. The corset was used to support his body during the illness and prevent deformation. Thanks to antibiotic treatment with Streptomycin, he survived and was declared healthy 1956 at the age of 25.

TONSILLSTOL

Stol för tonsilloperationer, tidigt 1900-tal. Stolen har använts på en privat öron-näsa-halsklinik i Göteborg. Patienten satt fastspänd med armarna bakom ryggen när halsmandlarna (tonsillerna) togs bort. Ingreppet gjordes under lokalbedövning.

TONSIL CHAIR

Chair for tonsil operations, early 20th century. The chair was used at a private ear, nose and throat clinic in Gothenburg. The patient was strapped in with their arms behind their back while their tonsils were removed. The procedure was carried out under local anaesthesia.

HILDAS HJÄRTOPERATION

Hilda föddes med kejsarsnitt år 2020. Hon var en frisk bebis, men när läkaren undersökte henne på sjukhuset hördes blåsljud från hjärtat. Ett ultraljud visade en förträngning vid en hjärklaff. Efter två veckor av noggranna kontroller bestämdes att Hilda behövde en hjärtoperation.

Efter den första operationen visste läkarna att det skulle behövas en till hjärtoperation senare. Det skulle ta tre år. I maj 2023 fick Hilda ont i bröstet och hennes föräldrar kontaktade sjukhuset. Problemet med hjärtat hade blivit värre. Läkarna bestämde att Hilda och hennes familj kunde åka på sin planerade semester, sedan skulle Hilda opereras igen.

”Jag och Miquel tänkte att det kanske skulle vara vår sista resa med Hilda. Det är sånt man tänker som förälder”, säger Christina.

Operationen gick bra och hon fick åka hem från sjukhuset efter 12 dagar. Hildas framtid ser bra ut. Någon gång i framtiden kanske hon behöver byta sina hjärklaffar, men det får man ta ställning till längre fram.

”Jag minns att jag fick bära Hilda till operationsrummet för den första operationen, vilket var en mycket svår upplevelse. Hilda tittade på mig, och jag kände mig så dålig, som om hon märkte att något var fel och bad om min hjälp” säger Miquel.

HILDA'S HEART SURGERY

Hilda was born via caesarean section in 2020. She was a healthy baby, but when the doctor examined her at the hospital, a heart murmur was detected. An ultrasound revealed a narrowing at one of her heart valves. After two weeks of careful monitoring, it was decided that Hilda needed heart surgery.

After the first operation, the doctors knew that another heart surgery would be needed later. It would take three years. In May 2023, Hilda experienced chest pain, and her parents contacted the hospital. The heart problem had worsened. The doctors decided that Hilda and her family could go on their planned holiday, and then Hilda would undergo surgery again.

”Miquel and I thought that it might be our last trip with Hilda. That’s the kind of thing you think about as a parent,” says Christina.

Hilda’s operation went well, and she was able to go home from the hospital after 12 days. Hilda’s future looks bright. At some point in the future, she may need to have her heart valves replaced, but that will be addressed later on.

”I remember carrying Hilda to the operating room on the day of the first surgery, which was a very difficult experience. Hilda looked at me, and I felt so bad, as if she sensed something was wrong and was asking for my help” says Miquel.

Hilda röntgas. Foto: Paul Björkman 2023
Hilda being x-rayed. Photo: Paul Björkman 2023

Hilda under och efter operationen. Foto: Paul Björkman 2023
Hilda during and after the surgery. Photo: Paul Björkman 2023

ATT BLI TAGEN PÅ ALLVAR

Barn har rätt till information, att säga vad de tycker om saker som påverkar dem och bli tagna på allvar.

Mediprep är en sajt som samlar filmer, texter och poddar med information om hälsa och sjukdomar. Den hjälper till att förbereda barn och unga inför besök, provtagningar och behandlingar. Här finns beskrivningar av hur undersökningar och behandlingar går till och berättelser från barn och ungdomar med egna erfarenheter.

RESPECT FOR CHILDREN'S VIEWS

Children have the right to information, to give their opinions on issues that affect them, and to be taken seriously.

Mediprep is a site that collects videos, texts, and podcasts with information about health and illnesses. It helps to prepare children and young people for visits, tests, and treatments. It includes descriptions of how examinations and treatments are carried out, and stories from children and adolescents with their own experiences.

Förbered er!

Besök
vårdsajten
för barn och
ungdomar

The logo for MediPrep, featuring a white cross symbol followed by the text "MediPrep" in a stylized font.

www.mediprep.se

GLASKLART

Glasklart är en metod där man använder en tavla med bildstöd på patientrummet när dagen planeras med patienten.

Arbetsättet har förbättrat kommunikationen, lett till mer jämlik vård och bemötande, minskat missförstånd och fungerar för både barn, föräldrar och personal. Glasklart utvecklades i samarbete mellan undersköterskor på Kirurgi-avdelning barn och Lekterapi vid Drottning Silvias barnsjukhus. Idag används metoden på de flesta av sjukhusets avdelningar och även på några andra sjukhus i Sverige.

”Detta är jag” och ”Idag känner jag mig” tycker jag är de absolut viktigaste. Allt annat på tavlan har vi i vården bestämt – du ska opereras, du ska träffa fysioterapeuten och ta mediciner. Men i de andra rutorna handlar det om dig och hur du mår”

Maria Rodelius, undersköterska på Kirurgi barn

CRYSTAL CLEAR

Crystal Clear is a method where a board with visual aids is used in the patient's room when planning the day with the patient.

This approach has improved communication, led to more equitable care and treatment, reduced misunderstandings, and works for both children, parents, and staff. Glasklart was developed in collaboration between nursing assistants in the Children's Surgery Department and the Play Therapy at Queen Silvia's Children's Hospital. Today, the method is used in most of the hospital's departments and also in some other hospitals in Sweden.

”’This is me’ and ’Today I feel’ are, in my opinion, the most important. Everything else on the board has been decided by us in healthcare – you will have surgery, you will meet the physiotherapist, and you will take medications. But in the other sections, it's about you and how you feel.”

Maria Rodelius, nursing assistant in the Children's Surgery Department

Här bor Alice

Dagens planering:

Frukost X

Frågor till →

Aulöringen?
radd, ont
cykla??

ca 8 🤔

ca 8⁰⁰, 14⁰⁰ Alvedon

STÅ VID SÄNGKANT
||

kl 12, 17 🤢

kl 15⁰⁰

Vi jobbar:

SSK: Lina

USK: Maria

Veckans planering:

Torsdag 🤔

Freitag

Idag känner jag mig:

Detta är jag:

Jag älskar Minecraft

Sabbar min hund Bill ♡

Undvik gärna ögonkontakt

BARNES RÄTTIGHETER

CHILDREN'S RIGHTS

Inom vården handlar barns rättigheter om rätt till information och delaktighet men också om rätt till skola och fritid.

Barnets åsikter och erfarenheter är viktiga. Besök, undersökningar och behandlingar måste anpassas efter barnets behov och vårdpersonal ska ta reda på och ta hänsyn till vad som är barnets bästa.

Children's rights in healthcare involve the right to information and participation, as well as the right to education and leisure.

The child's opinions and experiences are important. Visits, examinations, and treatments must be adapted to the child's needs, and health-care staff should ascertain and consider what is in the child's best interests.

BARN- KONVENTIONEN

THE CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD

De fyra grundläggande principerna:

- Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Vid alla beslut som rör barn ska det i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
- Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

The four fundamental principles:

- All children are of equal value and have the same rights. No one may be discriminated against.
- In all decisions concerning children, the best interests of the child shall be a primary consideration.
- Children have the right to life, survival and development.
- Children have the right to express their views and to be heard in all matters affecting them. The views of the child shall be given due weight in accordance with the child's age and maturity.

Göteborgs barnsjukhus, 1940-tal. Foto: Sven Sjöstedt. Medicinhistoriska museet
Gothenburg Children's Hospital 1940s. Photo: Sven Sjöstedt. Medical History Museum

Göteborgs barnsjukhus 1970-tal. Foto: Niels Roos. Medicinhistoriska museet
Gothenburg Children's Hospital 1970s. Photo: Niels Roos. Medical History Museum

Göteborgs barnsjukhus, 1930-tal. Medicinhistoriska museet.
Gothenburg Children's Hospital 1930s. Medical History Museum.

Jag har tre små tavlor i röd papp. Det var utmärkta med hål i form av en figur. Man skulle brodera med några jättestora nålar och några trådar – en fisk och blomma. Men om det var på själva salen eller om vi hade ett annat rum, det minns jag inte. Men jag vet att jag har gjort dem. Det var 1955 och jag var 4 år. /Kerstin

I have three small pictures on red cardboard. They were punched with holes in the shape of a figure. You were supposed to embroider with some really big needles and thread – a fish and a flower. But whether it was on the ward itself or if we had another room, I don't remember. But I know I made them. It was 1955 and I was 4 years old. /Kerstin

Göteborgs barnsjukhus 1990-tal. Foto: Anna Karin Larsson. Medicinhistoriska museet.
Gothenburg Children's Hospital 1990s. Photo: Anna Karin Larsson. Medical History Museum.

När jag var liten och skulle operera bort halsmandlarna fick jag stanna kvar lite på sjukhuset, där fanns ett rum med pyssel och jag hittade en hund i gips som jag skulle få måla. Den målade jag med hela hjärtat. Det skulle bli en dalmatiner. Hela hunden blev brun med vita fläckar och jag fick ta med mig min "dalmatiner" hem.

Det tog några år innan jag förstod att det var målat tvärtom att den skulle vara vit med bruna prickar men denna stod i mitt sovrum tills jag flyttade hemifrån och stolt påminde mig om min tid där.

/Jo-Anna

When I was little and had to have my tonsils removed, I had to stay in the hospital for a while. There was a craft room, and I found a plaster dog that I was allowed to paint. I painted wholeheartedly. It was going to be a Dalmatian. I painted the dog brown with white spots, and I got to take my "Dalmatian" home with me.

It took a few years before I realized that it was painted the wrong way around, that it was supposed to be white with brown spots, but this one stood in my bedroom until I moved away from home and proudly reminded me of my time there.
/Jo-Anna

Göteborgs barnsjukhus 1990-tal. Foto: Anna Karin Larsson. Medicinhistoriska museet.
Gothenburg Children's Hospital 1990s. Photo: Anna Karin Larsson. Medical History Museum.

Göteborgs barnsjukhus 1970-tal. Medicinhistoriska museet.
Gothenburg Children's Hospital 1970s. Medical History Museum.

ARTIKEL 9

BARN SKA INTE SKILJAS FRÅN SINA FÖRÄLDRAR

Idag har barn som är inlagda på sjukhus nästan alltid någon förälder med sig dygnet runt. När barnen är för små för att uttrycka sig eller ta till sig information är det föräldrarna som bäst förstår barnet och kan förklara vad som händer.

Information, stöd och möjlighet för föräldrar att övernatta och få avlastning under sjukhus-tiden är viktigt för att skapa en trygg miljö för barn och vuxna.

ARTICLE 9

KEEPING FAMILIES TOGETHER

Nowadays, a parent is almost always with their child around the clock in the hospital. When children are too young to express themselves or understand information, it is the parents who best understand the child and can explain what is happening.

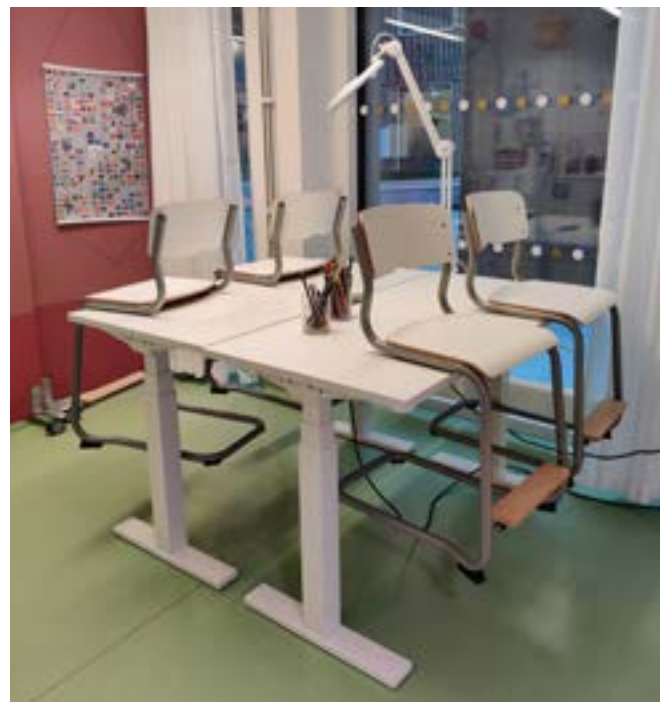
Information, support, and the opportunity for parents to stay overnight and receive respite during the hospital stay are important for creating a secure environment for both children and adults.

Göteborgs barnsjukhus 1970-tal. Medicinhistoriska museet.
Gothenburg Children's Hospital 1970s. Medical History Museum.

Lekterapi på Drottning Silvias barnsjukhus 2025. Foto Annika Engström
Play therapy at the Children's Hospital 2025. Photo Annika Engström

Lekterapi, bibliotek och skola på Drottning Silvias barnsjukhus 2025. Foto Annika Engström
The play therapy, library and school at the Children's Hospital 2025. Photo Annika Engström

LEKTERAPI I DAG

PLAY THERAPY TODAY

På Drottning Silvias barnsjukhus finns stora lokaler för lekterapi. Den är öppen för alla barn som är inlagda eller besöker sjukhuset. Här kan barn och ungdomar leka, spela, bearbeta händelser och förbereda sig inför behandlingar.

Personalen samarbetar med skolan, biblioteket och vårdavdelningarna. Lekterapi besöker också avdelningarna för de barn som inte kan komma till lokalerna.

Hilda älskade att vara på lekterapi, särskilt i 'sinnenas rum', och hon lekte också mycket i det lilla köket. Hon fick till och med prova flera instrument – vi har en video av henne när hon spelar till Hilda som genomgick en hjärtoperation vid fyra års ålder.

At the Children's Hospital, there are large spaces for play therapy. It is open to all children who are admitted or visiting the hospital. Here, children and teenagers can play, engage in activities, reflect, and prepare for treatments.

The staff work closely with the school, library, and hospital wards. Play therapy staff also visit the wards for children who cannot come to the play therapy space.

Hilda loved being at the play therapy, especially in the 'sensory room', and she also played a lot in the little kitchen. She even got to try several instruments – we have a video of her playing the drums” says Hilda's father Miquel. Hilda underwent heart surgery at the age of four.

Sinnenas rum och musikrummet på Drottning Silvias barnsjukhus 2025. Foto Annika Engström
The sensory room and the studio at the Children's Hospital 2025. Photo Annika Engström

ARTIKEL 6

VARJE BARN HAR RÄTT TILL LIV, ATT ÖVERLEVA OCH UTVECKLAS

Hur ser barns rättigheter ut i världen idag?
Vem får del av dem och vilka står utanför?

ARTICLE 6

RIGHT TO LIFE, SURVIVAL AND DEVELOPMENT

What do children's rights look like around
the world today? Who benefits from them
and who is excluded?

Gaza. Foto: Hosny Salah

ARTIKEL 28

BARN HAR RÄTT TILL UTBILDNING

ARTICLE 28

RIGHT TO EDUCATION

På Drottning Silvias barnsjukhus ligger skolverksamheten bredvid lekterapi och biblioteket.

Personalen från skolverksamheten, lekterapi och biblioteket har ett nära samarbete. De stöder alla inlagda barn efter deras behov och ser till att de får den undervisning de har rätt till.

At Queen Silvia Children's Hospital, the school is located next to the play therapy and library.

The staff from the school, play therapy, and library work closely together. They support all children in hospital according to their needs and ensure they receive the education they are entitled to.

Skolan på Drottning Silvias barnsjukhus 2025. Foto Annika Engström
The school at the Children's Hospital 2025. Photo Annika Engström

SYSKON

SIBLINGS

När ett barn blir sjukt och måste vara på sjukhus är det viktigt att tänka på syskonen.

Syskon känner sig ofta delaktiga och vill förstå vad som händer, men har också egna behov som barn. I en familj med ett svårt eller kroniskt sjukt barn tar det sjuka barnet mycket tid och energi.

Ett friskt syskon glöms lätt bort. Sjukhuset kan hjälpa syskon med besök, övernattningar, aktiviteter och information. Sjukhuskuratorn kan hjälpa till med att hitta stöd även utanför sjukhuset.

When a child becomes ill and needs to be in hospital, it is important to consider their siblings.

They often feel involved and want to understand what is happening, but they also have their own needs. In a family with a seriously or chronically ill child, the sick child takes up a lot of time and energy.

A healthy sibling can easily be forgotten. The hospital can assist siblings with visits, overnight stays, activities, and information. The hospital social worker can also help find support outside the hospital.

SYSKONSTÖDJARE

Har du en sjuk bror eller syster?
Det kan vara jobbigt när en bror eller syster blir sjuk. Dagarna på sjukhuset blir ofta långa och enformiga, även för dig som är syskon. Då finns jag som **syskonstödjare** här för dig!

Tillsammans kan vi göra något som du tycker om. Vi kan till exempel spela biljard, tv-spel, pingis eller skapa något i ateljén. Vi har också möjlighet att åka ner till stan en sväng eller varför inte myttja naturen i närområdet.

Ålder spelar inte så stor roll, men man behöver vara såpass gammal att man kan lämna mamma och pappa en stund, utan inskolning.

Jag finns på lekterapin.

Magnus Petersson

Tveka inte att kontakta mig!

På Drottning Silvias barnsjukhus finns en speciell syskonstödjare som bara arbetar med syskon till sjuka barn. *At Queen Silvia Children's Hospital, there is a special sibling supporter who only works with siblings of sick children.*

PLÅSTER

PLASTER

På sahlgrenska.se/barn får du veta hur ett sjukhusbesök kan gå till när du är barn. Där kan barn se hur sjukhuset ser ut, hur några behandlingar går till och träffa sjukhusets maskot Plåster.

At sahlgrenska.se/barn, you can find out what a hospital visit might be like when you're a child. There, children can see what the hospital looks like, learn about some treatments, and meet the hospital's mascot, Plaster.

www.sahlgrenska.se/barn

1935 GUNNAR

När jag piggnat till kom jag ut på sal där jag fick kontakt med andra barn. Där blev jag snart populär då jag av min äldre bror lärt mig att vika pappersduvor. Snart virvlade det duvor i hela salen och glädjen började komma tillbaka.

When I had recovered, I went out into the ward where I made contact with other children. I soon became popular there as I had learned from my older brother how to fold paper doves. Soon, doves were swirling all around the ward, and joy began to return.

1950 ANN-SOFIE

Det var fler som inte heller var så sjuka, så när ingen sköterska var inne i salen så sprang vi upp och lekte och busade. Särskilt en pojke som låg tvärs över gången och jag. När detta uppmärksammades så fann sköterskorna för gott att separera oss. Det blev då jag som fick flytta in på en vuxenavdelning! Oj, så trist och långsamt det blev!

There were others who weren't very sick either, so when no nurse was in the ward, we would get up and play and mess around. Especially a boy who was across the corridor and me. When this was noticed, the nurses decided it was best to separate us. I was the one who had to move to an adult ward!

Oh, how boring and slow it became!

1956 INGRID

Kommer ihåg hur masken las över min näsa och mun och den otäcka lukten! Kommer också ihåg en kompress som var där. Sen försvann jag i maktlöshet. Fick höra att man gjort hål på min trumhinna! Så var det bara! Inga förklaringar! Läskig upplevelse för ett litet barn!

I remember how the mask was placed over my nose and mouth and the awful smell! I also remember a compress being there. Then I disappeared into helplessness. I was told that they had punctured my eardrum! That was it! No explanations! A scary experience for a little child!

1956 GUNVOR

Det låg åtta barn på salen och bredvid mig en flicka som var 4 år. Varje kväll storgrät hon och ropade: "Mamma, pappa, Laila, Lena!" Hon skrek tills hon somnade av ren utmattning! Ingen kom in och tröstade henne! Detta är min starkaste upplevelse av sjukhusvistelsen.

There were eight children in the ward, and next to me was a girl who was 4 years old. Every evening she cried loudly and called out: "Mum, Dad, Laila, Lena"! She screamed until she fell asleep from sheer exhaustion! No one came in to comfort her!! This is my strongest memory of the hospital stay.

1963 ANDERS

När sen eterdropparna kom var det kaos i mig, jag höll andan och kämpade, men jag kom inte loss och till slut var jag tvungen att andas, jag drog in eterblandad luft i mina lungor, huvudet ville explodera. För mitt inre såg jag stora tjutande orangefärgade ormar eller kanske mer som kinesiska drakar, vilka snurrade runt, runt, ständigt ylande.

When the ether drops came, there was chaos inside me. I held my breath and struggled, but I couldn't get free, and eventually, I had to breathe. I inhaled the ether-mixed air into my lungs, and my head felt like it was going to explode. In my mind, I saw large wailing orange snakes or perhaps more like Chinese dragons, swirling around and around, constantly howling.

1969 HELENA

Väl på barnsjukhuset så blev jag placerad på en avdelning med sträng personal. Jag minns detta som mycket traumatiskt eftersom ingen förälder fick vara med mig, mamma och pappa fick komma på besökstiden på eftermiddag och kväll. Tyvärr fick jag "sjukhussjukan" i såret och utan bedövning rengjorde de och klippte av "dött kött". De höll fast mig och jag minns hur förtvivat ont jag hade. Jag fick ligga på detta hemska sjukhus i två veckor.

Once at the children's hospital, I was placed in a ward with strict staff. I remember this as very traumatic because no parent was allowed to stay with me; my mum and dad could only visit during visiting hours in the afternoon and evening. Unfortunately, I got a "hospital infection" in the wound, and without anesthesia, they cleaned it and cut off the "dead flesh." They held me down, and I remember how desperately painful it was. I had to stay in that horrible hospital for two weeks.

1972 ANNIKA

Tog bort mandlar (tonsiller) som 13-åring. Frölunda sjukhus. Man spände fast mig på en brits och jag blev fullständigt panikslagen. Ingen anhörig fick följa med. De fick ta loss alla remmar och söva mig på mask. Sedan fick de börja om med allt som skulle göras. Detta var 1972 och jag upplevde att personalen lyssnade på mig.

I had my tonsils removed when I was 13 years old at Frölunda Hospital. They strapped me to a stretcher, and I became completely panicked. No family member was allowed to accompany me. They had to undo all the straps and put me to sleep with a mask. Then they had to start over with everything they needed to do. This was in 1972, and I felt that the staff listened to me.

1970 ANNIKA

Jag fick en överreaktion av Penicillin 1970. Min lever blev sjuk och jag blev gul. Då låg jag isolerad. Jag minns det mest som tråkigt. Jag minns en elak syster. De drog ner gardinen så ingen såg in och jag såg inte ut. Väldigt ensamt som 12-åring.

I had an overreaction to Penicillin in 1970. My liver got sick and I turned yellow. Then I was isolated. I remember it mostly as boring. I remember a mean sister. They closed the curtain so no one could see in and I couldn't see out. Very lonely as a 12-year-old.

1973 JÖRGEN

Så med sakta brinnande pyjamas gick jag ut och knackade på grannens dörr. När de öppnade och såg vad som hände slet de in mig och rullade mig i mattan för att släcka. Därefter vet jag att jag stod i trappuppgången och väntade på ambulans och mamma frågade om jag ville ha ett glas saft. Efter det är det svart i flera veckor... Som jag förstått det var jag första allvarligt skadade på den då nybyggda delen av Östra Sjukhuset.

So, with my pyjamas slowly burning, I stepped outside and knocked on the neighbour's door. When they opened and saw what was happening, they dragged me inside and rolled me up in a rug to put out the flames. After that, I remember standing in the stairwell waiting for the ambulance, and my mum asked if I wanted a glass of squash. Then everything goes black for several weeks... From what I've understood, I was the first seriously injured patient in the newly built section of Östra Hospital.

Jörgen 3 år, precis innan olyckan.
Jörgen 3 years old, just before the accident.

Foto: Paul Björkman

Foto: Paul Björkman

Foto: Paul Björkman

Foto: Paul Björkman

Foto: Paul Björkman

Foto: Paul Björkman

Foto: Annika Engström

Foto: Johanna Ewald St.Michaels

Göteborgs barnsjukhus, 1920-tal. Foto Oscar Bernander Bengtsson.
Göteborgs barnsjukhus, 1940-tal. Foto: Sven Sjöstedt. Medicinhistoriska museet.

*Gothenburg Children's Hospital 1920s. Photo Oscar Bernander Bengtsson.
Gothenburg Children's Hospital 1940s. Photo: Sven Sjöstedt. Medical History Museum.*

KÄLLOR

Inskickade minnen från barnsjukvården till Medicinhistoriska museet i Göteborg.

Aina Rietz föreläsningssmanus, Medicinhistoriska museet i Göteborg.

Samtal och intervjuer med personal på Drottning Silvias barnsjukhus.

LITTERATUR

Bengtsson, Levin "Barnhälsans historia" i Svenska folkets hälsa i historiskt perspektiv Statens folkhälsoinstitut (2005)

Carlsson, Gösta (red.) Sjukvården i Göteborg 200 år, 1782–1982. En presentation (1982)

Eneskär, Karin och Edwinson Månsson, Marie (red) Pediatrisk vård och specifik omvårdnad (2008)

Hedvall, Gunnel Göteborgs barnsjukhus (1995)

Öberg, Lars Något om personerna bakom doktors och systersgatorna på Guldheden Göteborgs Hembygdsförbund (1979)

LÄNKAR

[Barnkonventionen - UNICEF Sverige | unicef.se](https://www.unicef.se)

[Följ 4-åriga Hilda under hennes hjärtoperation på Barnhjärtcentrum | Sahlgrenskaliv](#)

[Glasklar kommunikation på Barnkirurgen | Sahlgrenskaliv](#)

[Henrik Allard – Wikipedia](#)

[Hur mår små barn i Sverige? Hälsa och hälsans förutsättningar bland barn i åldern 0–5 år Folkhälsomyndigheten \(2024\)](#)

[Levande födda, dödfödda och spädbarnsdödlighet efter kön. År 1749 - 2024. PxWeb MediPrep](#)

[Radiofynd: Badbarnen från Askim - Radiofynd | Sveriges Radio](#)

[Aina Rietz - Svenskt kvinnobiografiskt lexikon](#)

[Mediprepp – vårdsiten för barn och unga](#)

[Föreningen Sveriges Lekterapeuter](#)

[Sahlgrenska barn - Här får du veta hur det kan gå till när du som barn besöker oss på sjukhuset.](#)

MEDICIN HISTORISKA museet

Besöksadress / *Visiting address*

Medicinhistoriska museet
Östra Hamngatan 11, 411 10 Göteborg
/City center

Kontakt / *Contact*

tel: +46 (0) 31-342 05 30
e-post: medicinhistoriska.su@vgregion.se
webb: medicinhistoriska.sahlgrenska.se

Öppettider / *Opening hours*

Tisdag / <i>Tuesday</i>	12-16
Onsdag / <i>Wednesday</i>	12-16
Torsdag / <i>Thursday</i>	12-20
Fredag / <i>Friday</i>	12-16